

**ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO
I MINISTRA FINANSÓW**

z dnia 13 czerwca 1956 r.

**w sprawie zakresu i trybu udzielania pomocy Państwa, zasad finansowania, zakresu opracowania dokumentacji
oraz kontroli wykonywania czynów społecznych.**

Na podstawie § 9 ust. 1 uchwały nr 1021 Prezydium Rządu z dnia 17 grudnia 1955 r. w sprawie czynów społecznych oraz pomocy Państwa w ich organizowaniu i realizacji (Monitor Polski z 1956 r. Nr 4, poz. 31) zarządza się, co następuje:

R o z d z i a ł I.

Zakres pomocy Państwa.

§ 1. 1. Pomoc Państwa przy realizacji czynów społecznych stanowi niezbędne uzupełnienie świadczeń społeczeństwa w robociznie, materiałach i środkach pieniężnych.

2. Pomoc Państwa w porównaniu do ogólnej wartości czynu społecznego nie powinna przekraczać w zakresie:

- 1) budowy dróg lokalnych — 15%; w razie gdy budowa drogi lokalnej posiada szczególnie ważne znaczenie gospodarcze i brak jest materiałów miejscowych potrzebnych do jej realizacji, pomoc finansowa Państwa może być udzielona do wysokości 40%;
- 2) budowy mostów na drogach lokalnych — 25%;
- 3) budowy i przebudowy dróg państwowych — 60%;
- 4) budowy nowych szkół, przedszkoli, żłobków, ośrodków zdrowia, świetlic, bibliotek, domów kultury, publicznych urządzeń sanitarnych, trwałych urządzeń sportowych — 60%, o ile społeczeństwo podejmujące czyn społeczny wy-

każe się zebranymi środkami finansowymi i materiałowymi stanowiącymi 30% wartości obiektu, którego budowa podejmowana jest w ramach czynu społecznego;

- 5) kapitalnych remontów budynków mieszkalnych pozostających w administracji rad narodowych, szkół, ośrodków zdrowia, żłobków, przedszkoli, świetlic, domów kultury itp. — 20%, o ile remonty tych obiektów nie są objęte planem kapitalnych remontów;
- 6) budowy ulic, chodników, zakładania parków i zieleńców, zadrzewiania ulic, zakładania i urządzania placów do zabaw i gier przeznaczonych dla dzieci i młodzieży itp. — 20%;
- 7) robót melioracyjnych — 10% wartości robót renowacyjnych i 30% wartości robót o charakterze inwestycyjnym, o ile roboty te nie są objęte planem państwowym.

§ 2. 1. Podstawą zaopatrzenia materiałowego robót wykonywanych w ramach czynów społecznych powinny być surowce i materiały miejscowe, jak kamień, żwir, drewno itp., jak również materiały uzyskiwane w wyniku realizacji przepisów:

- 1) uchwały nr 1022 Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 1955 r. w sprawie wykorzystania miejscowych materiałów i surowców budowlanych (Monitor Polski z 1956 r. Nr 4, poz. 29);

2) zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego nr 62 z dnia 4 maja 1955 r. w sprawie trybu zaopatrzenia w ceramikę budowlaną (Biuletyn PKPG Nr 12, poz. 141 i Nr 14 (sprost.), stwarzającego możliwości zaopatrzenia w ramach nadwyżek dysponowanych terenowo;

3) uchwały nr 191 Prezydium Rządu z dnia 10 kwietnia 1954 r. w sprawie wykonania planu zaopatrzenia materiałowo-technicznego (Monitor Polski Nr A-42, poz. 625), stwarzającej możliwości zaopatrzeniowe w ramach działalności komisji do spraw nadwyżek materiałów budowlanych, oraz zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego nr 172 z dnia 30 lipca 1954 r. w sprawie powołania komisji do spraw nadwyżek materiałów budowlanych (Biuletyn PKPG Nr 21, poz. 98).

2. W razie braku możliwości uzyskania materiałów ze źródeł miejscowych prezydium wojewódzkiej rady narodowej (Rady Narodowej w m. st. Warszawie i m. Łodzi) — WRN — może udzielić pomocy materiałowej z wojewódzkiej rezerwy materiałów budowlanych (uchwała nr 1011 Prezydium Rządu z dnia 17 grudnia 1955 r. w sprawie utworzenia wojewódzkiej rezerwy materiałów budowlanych).

3. W razie braku materiałów uzyskiwanych ze źródeł określonych w ust. 1 i 2 Państwo może udzielić pomocy materiałowej ze źródeł centralnych. Pomocy tej udzielają właściwi ministrowie.

4. Pomoc materiałowa udzielona przez Państwo na realizację czynów społecznych jest odpłatna, z wyjątkiem pomocy Państwa udzielanej przy robotach wykonywanych na drogach państwowych oraz na drogach stanowiących ważne bezpośrednie połączenie dróg państwowych.

§ 3. Prezydium rad narodowych przy organizowaniu pomocy polegającej na dostarczaniu sprzętu technicznego i transportowego niezbędnego dla realizacji czynów społecznych powinny dążyć do wykorzystania:

- 1) sprzętu przedsiębiorstw podległych radom narodowym;
- 2) sprzętu spółdzielni, zwłaszcza gminnych spółdzielni i powiatowych związków gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska”;
- 3) sprzętu i pomocy technicznej rejonów eksploatacji dróg publicznych w ramach harmonogramów pomocy uzgodnionych z prezydiami powiatowych rad narodowych;
- 4) sprzętu przedsiębiorstw objętych planowaniem centralnym.

§ 4. Dla zabezpieczenia należytego wykonania robót prowadzonych w ramach czynów społecznych prezydium właściwych rad narodowych, jeżeli charakter robót tego wymaga, powinny zapewnić niezbędny nadzór techniczny.

R o z d z i a ł II.

Tryb ustalania pomocy Państwa.

§ 5. Wraz z projektem wojewódzkiego planu i budżetu prezydium WRN przedstawia Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (Departament Planów Terenowych i Lokalizacji), Ministerstwu Finansów (Zarząd Budżetu Państwa) oraz w odpowiednich wyciakach właściwym ministerstwu zestawienia na formularzu według wzoru stanowiącego załącznik do zarządzenia. Zestawienia te określają przewidywaną działalność w roku przyszłym w zakresie czynów społecznych i wysokość potrzebnej pomocy finansowej i materiałowej ze strony Państwa.

2. Do zestawień, o których mowa w ust. 1, powinno być dołączone uzasadnienie omawiające w szczególności:

- 1) wartość i przewidywane efekty rzeczowe wykonanych czynów społecznych oraz wielkość udzielonej pomocy Państwa (finansowej i materiałowej) w roku bieżącym;
- 2) przewidywane efekty rzeczowe wykonania czynów społecznych w roku przyszłym;
- 3) konieczność zapewnienia odpowiedniej pomocy Państwa w realizacji czynów społecznych w roku przyszłym;
- 4) przygotowanie do realizacji ważniejszych czynów społecznych, a zwłaszcza stopień przygotowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej, posiadane materiały własne, działalność komitetów społecznych itp.

3. Zestawienia i uzasadnienia, o których mowa w ust. 1 i 2, opracowują zbiorczo według rodzajów czynów społecznych wojewódzkie komisje planowania gospodarczego (Miejskie Komisje Planowania Gospodarczego w m. st. Warszawie i m. Łodzi) — WKPG — na podstawie materiałów przedstawianych im przez właściwe wydziały (zarządy) prezydium WRN.

4. Materiały wydziałów (zarządów) prezydium WRN (ust. 3) powinny uwzględniać w szczególności:

- 1) przebieg akcji czynów społecznych w roku bieżącym;
- 2) podjęte i przewidywane zobowiązania na rok przyszły;
- 3) zgromadzone przez społeczeństwo własne środki finansowe i materiałowe;
- 4) podjęte uchwały o samoopodatkowaniu się ludności wsi.

§ 6. Właściwe ministerstwa w oparciu o materiały prezydium WRN, o których mowa w § 5, przedłożą Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego razem z projektem planu gospodarczego wnioski co do finansowej i materiałowej pomocy Państwa w realizacji czynów społecznych, a Ministerstwu Finansów (Zarząd Budżetu Państwa i właściwy departament branżowy) — wnioski co do wysokości pomocy finansowej.

§ 7. 1. Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w porozumieniu z Ministrem Finansów zgłasza do projektu budżetu Państwa wnioski w sprawie wysokości i zakresu finansowej pomocy Państwa w realizacji czynów społecznych.

2. Kwoty finansowej pomocy Państwa podlegają włączeniu:

- 1) do projektu budżetu centralnego w resortowych rezerwach inwestycyjnych właściwych ministerstw i urzędów centralnych — w wysokości 10% ogólnej kwoty pomocy Państwa;
- 2) do projektów zbiorczych budżetów województw w specjalnych rezerwach na ten cel przeznaczonych — w wysokości 90% ogólnej kwoty pomocy Państwa.

§ 8. 1 WKPG w porozumieniu z wydziałem finansowym prezydium WRN sporządza projekt podziału ustalonej zbiorczo dla całego województwa kwoty finansowej pomocy Państwa (§ 7 ust. 2) między poszczególne prezydium powiatowych (miejskich, dzielnicowych) rad narodowych (PRN) w oparciu o zaktualizowane materiały wydziałów (zarządów) prezydium WRN (§ 5 ust. 4). Przy dokonywaniu podziału kwoty finansowej pomocy Państwa między poszczególne prezydium PRN należy zachować w jednostkowym budżecie wojewódzkim na okres realizacji podjętych czynów społecznych rezerwę w wysokości 30% ogólnej przyznanej sumy. Rezerwa ta jest przeznaczona na zaspokojenie tych potrzeb finansowych czynów społecznych, które nie mogą być zaspokojone w ramach uprzednio przydzielonych kwot.

2. Prezydium PRN mogą dzielić otrzymane środki finansowej pomocy Państwa między budżety rad narodowych niższego stopnia.

3. Projekt podziału, o którym mowa w ust. 1, podlega zatwierdzeniu przez prezydium WRN.

§ 9. 1. Środki finansowej pomocy Państwa, znajdujące się w specjalnej rezerwie budżetu terenowego, będą przenoszone na właściwe podziałki klasyfikacji wydatków budżetowych lub przekazywane z rezerwy budżetu wyższego stopnia na te podziałki w budżetach niższego stopnia i mogą być przeznaczone jedynie na finansowanie tej pomocy w okresie realizacji czynów społecznych.

2. Środki finansowej pomocy Państwa realizuje się w trybie przepisów o wykonaniu budżetu Państwa, z tym że przeniesienie kredytów (virement) nie może spowodować zmniejszenia środków (kredytów budżetowych) na realizację czynów społecznych.

§ 10. 1. W planach zaopatrzenia materiałowego właściwych resortów powinna być przewidziana rezerwa odpowiednich materiałów jako materiałowa pomoc Państwa w realizacji czynów społecznych.

2. Materiały, o których mowa w ust. 1, będą przydzielane przez ministerstwa w ciągu roku na wniosek prezydium WRN.

3. Dostawy materiałów, przydzielonych zgodnie z ust. 2, będą dokonywane przez właściwe hurtownie i jednostki zbytu zgodnie z obowiązującymi przepisami.

R o z d z i a ł III.

Zasady udzielania pomocy Państwa.

§ 11. 1. Podmiotem upoważnionym do korzystania z finansowej i materiałowej pomocy Państwa przeznaczonej na realizację czynów społecznych mogą być:

- 1) prezydium rad narodowych;
- 2) spółdzielnie produkcyjne, gminne spółdzielnie „Samopomoc Chłopska”;
- 3) różne zespoły chłopskie, jak np. zespoły łąkarskie, uprawowe, spółki wodne itp., działające na podstawie statutu zatwierdzonego przez prezydium właściwej rady narodowej;
- 4) organizacje społeczne.

2. Organizacje spółdzielcze i inne nie będące jednostkami budżetowymi mogą korzystać z finansowej pomocy Państwa w realizacji czynów społecznych w formie dotacji z budżetu właściwej powiatowej (miejskiej) rady narodowej.

3. Prezydium rad narodowych powinny czuwać, aby w ramach czynów społecznych były przede wszystkim kończone budowy rozpoczętych obiektów o charakterze użyteczności publicznej.

§ 12. 1. Środki finansowe, przydzielone na finansowanie czynu społecznego o charakterze inwestycyjnym, są przelewane na rachunek inwestycji pozalimitowych właściwego inwestora bezpośredniego. Finansowanie, realizacja i kontrola tego rodzaju czynów społecznych odbywa się na podstawie przepisów o inwestycjach pozalimitowych.

2. Przyznane środki finansowe, przeznaczone na realizację czynów społecznych nie posiadających charakteru inwestycji, będą przelewane do właściwych banków finansujących działalność gospodarczą podmiotu, któremu została udzielona pomoc finansowa Państwa.

§ 13. 1. Rezerwą finansową pozostającą na jednostkowym budżecie wojewódzkim (§ 8 ust. 1) dysponuje prezydium WRN. Wnioski w tym przedmiocie składają prezydium WRN właściwe wydziały, zarządy i WKPG.

2. Korzystanie ze środków na finansową pomoc Państwa w realizacji czynów społecznych z rezerwy budżetu centralnego, z rezerw budżetów terenowych, z wojewódzkiej rezerwy inwestycyjnej i z rezerw inwestycyjnych ministerstw — powinno odbywać się w trybie ustalonym obowiązującymi przepisami.

3. Środki finansowe przeznaczone na pomoc Państwa w realizacji czynów społecznych, określone w § 7, a pozostające w dyspozycji poszczególnych ministerstw, mogą być przydzielane przez właściwego ministra w okresie realizacji czynów społecznych na wniosek prezydium WRN, dotyczący ściśle określonych czynów społecznych, które mają być realizowane przy pomocy tych środków.

§ 14. 1. Zaplanowana przez właściwe resorty (§ 10) pomoc materiałowa Państwa, przeznaczona na realizację czynów społecznych, może być udzielana przez właściwego ministra na wniosek prezydium WRN i na ściśle określone czyny społeczne.

2. Korzystanie z innych źródeł zaopatrzenia materiałowego (§ 2 ust. 1 i 2) będących w dyspozycji prezydium rad narodowych powinno odbywać się w trybie i na zasadach określonych obowiązującymi przepisami.

§ 15. Środki finansowej i materiałowej pomocy Państwa powinny być wykorzystane na realizację celów, na które zostały przydzielone.

R o z d z i a ł IV.

Sprawy dokumentacji projektowo-kosztorysowej.

§ 16. 1. Niezbędna dokumentacja projektowo-kosztorysowa dla robót wykonywanych w ramach czynów społecznych powinna być jak najbardziej uproszczona stosownie do obowiązujących przepisów.

2. Właściwe ministerstwa i podległe im jednostki zapewnią typową dokumentację projektowo-kosztorysową niezbędną dla realizacji czynów społecznych, zwłaszcza w zakresie budowy szkół, świetlic, bibliotek, domów kultury, żłobków, ośrodków zdrowia itp.

R o z d z i a ł V.

Kontrola realizacji czynów społecznych.

§ 17. 1. Kontrolę realizacji czynów społecznych sprawują prezydium rad narodowych i ich organy.

2. W sprawozdaniach półrocznych i rocznych z wykonania terenowych planów gospodarczych, przedstawianych przez terenowe komisje planowania gospodarczego prezydium rad narodowych, powinna być wyodrębniona część dotycząca realizacji czynów społecznych.

3. Jeżeli realizacja czynu społecznego odbywa się przy pomocy finansowej Państwa, to sprawozdania, o których mowa w ust. 2, powinny być dołączone również do właściwych sprawozdań okresowych z wykonania budżetu.

R o z d z i a ł VI.

Przepisy końcowe.

§ 18. W razie gdy czyn społeczny obejmuje swoim zakresem teren działania lub interesy kilku gromad, powiatów lub jednostek gospodarczych — prezydium bezpośrednio nad-

rzędnej rady narodowej może wyznaczyć jednostkę gospodarczą upoważnioną do prowadzenia i reprezentowania wszystkich spraw dotyczących danego czynu społecznego.

§ 19. W razie potrzeby właściwi ministrowie mogą wydać szczegółowe przepisy normujące w szczególności:

- 1) zakres dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla realizacji czynów społecznych;

- 2) udzielanie pomocy w sprzęcie technicznym;
- 3) sprawy nadzoru technicznego;
- 4) współzawodnictwo w realizacji czynów społecznych.

§ 20. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania
Gospodarczego: *E. Szyr*
Minister Finansów: *T. Dietrich*

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej

W . . . . .

Załącznik do zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministra Finansów z dnia 13 czerwca 1956 r. (poz. 580).

ZESTAWIENIE ZBIORCZE PRZEWIDYWANYCH CZYNÓW SPOŁECZNYCH NA ROK . . . . .

Lp.	Rodzaj czynu społecznego	1 9 5 . . . . r o k				
		Wartość przewidywanych czynów na 195...r. w tysiącach złotych	Zakres rzeczowy przewidywanych czynów	Wartość posiadanych środków własnych (finansowych i materiałowych)	Potrzebna pomoc ze strony Państwa	
					finansowa w tysiącach złotych	materiałowa
1	2	3	4	5	6	7
	R a z e m		x			x
1	Czyny drogowe					
2	Czyny melioracyjne					
3	Czyny w zakresie gospodarki komunalnej i mieszkaniowej					
4	Czyny w zakresie oświaty					
5	Czyny w zakresie urzędzeń służby zdrowia					
6	Czyny w zakresie kultury					
7	Inne czyny					